

АГЕНЦИЯ ЗА ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ

бул. Шипченски проход 69, 1574 София, тел: (02) 94 06 800, факс: (02) 94 06 919

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМНИЯ БЮДЖЕТ НА АГЕНЦИЯ ЗА ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ ЗА 2024 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОТЧЕТ НА ОСНОВНИТЕ ПАРАМЕТРИ НА БЮДЖЕТА	3
<i>а) Отчет на приходите по бюджета на АЯР</i>	<i>3</i>
<i>б) Отчет на разходите на АЯР по бюджетни програми в рамките на функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“</i>	<i>4</i>
<i>в) Отчет на консолидираните разходи на АЯР по бюджетни програми в рамките на функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“</i>	<i>5</i>
<i>г) Финансиране на консолидираните разходи</i>	<i>6</i>
2. ПРЕГЛЕД НА НАСТЪПИЛИТЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД ПРОМЕНИ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ПО БЮДЖЕТА	6
3. ПРЕГЛЕД НА НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ В ОРГАНИЗАЦИОННАТА СТРУКТУРА	7
4. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „РЕГУЛАЦИЯ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“, БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „РЕГУЛИРАНЕ И КОНТРОЛ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“	7
<i>а) Описание на степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели, допринасящи за нейното постигане</i>	<i>7</i>
<i>б) Отговорност за изпълнение на целите по функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“</i>	<i>12</i>
<i>в) Преглед на настъпили промени на нормативната уредба през отчетния период</i>	<i>13</i>
<i>г) Продукти/услуги, предоставяни по програмата</i>	<i>13</i>
<i>д) Отчет на показателите за изпълнение на бюджетната програма</i>	<i>15</i>
<i>е) Описание на факторите и причините, оказали въздействие върху непостигането на планираните/заявените целеви стойности</i>	<i>16</i>
<i>ж) Отчет на разходите по бюджетните програми с разпределение на ведомствени и администрирани разходи</i>	<i>17</i>

Законът за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) урежда държавното регулиране за безопасно използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения, както и безопасно управление на радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво. Законът установява националната политика за приоритет на безопасността пред другите дейности и определя основните принципи и изисквания към ядрената безопасност и радиационната защита с цел осигуряване защитата на човешкия живот, здравето и условията на живот на сегашното и бъдещите поколения, околната среда и материалните ценности от вредното въздействие на йонизиращите лъчения.

Съгласно ЗБИЯЕ, председателят на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) е независим специализиран орган на изпълнителната власт, на когото е възложено държавното регулиране на всички съоръжения и дейности, използващи йонизиращо лъчение или предизвикващи радиационен риск. Основната мисия на АЯР е защитата на всеки човек, обществото, бъдещите поколения и околната среда от вредното въздействие на йонизиращите лъчения, като приоритетите на ведомството са определени с “Декларация за политиките”.

Дейността на АЯР е насочена основно към разработването на нормативните изисквания за ядрена безопасност, радиационна защита, аварийно планиране и готовност, физическа защита и регулаторния контрол за тяхното стриктно спазване. Това включва както процеса на издаване на лицензии и разрешения, така и контрол на място и независим анализ на представяната в процеса на лицензиране и периодично документация. АЯР осъществява международното сътрудничество на Република България в областта на безопасното използване на ядрената енергия и предоставя на обществеността и другите държавни органи обективна информация относно състоянието на безопасността.

Отчетът за изпълнението на програмния бюджет на АЯР за 2024 г. представя финансова информация за събираните приходи и извършените разходи по бюджета на изпълняваната бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“ във функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“.

1. ОТЧЕТ НА ОСНОВНИТЕ ПАРАМЕТРИ НА БЮДЖЕТА

а) Отчет на приходите по бюджета на АЯР

Приходите, които Агенцията за ядрено регулиране реализира, са приходи от такси за издаване на лицензии и разрешения по реда на ЗБИЯЕ съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. за Агенцията за ядрено регулиране са определени приходи в размер на 10 100 000 лв.

За периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. по бюджета на АЯР са постъпили приходи от държавни такси в размер на 11 497 725 лв., приходи от лихви, глоби и санкции в размер на 13 311 лв. и други неданъчни приходи в размер на 9 388 лв. За периода са събрани суми по просрочени вземания по реда на ДОПК от НАП в размер на 999 лв. Общият размер на отчетените по бюджета на АЯР приходи на касова основа за периода е 11 519 425 лв.

Преизпълнението на приходите за 2024 г. от държавни такси е в резултат на събрани такси за издадени разрешения, които не могат да бъдат предвидени, за изменение на проекта с цел повишаване на безопасността на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД както и такси за издадени разрешения за транзитен превоз през територията на страната на свежо ядрено гориво.

Приложение № 1 – Отчет на приходите по бюджета

ПРИХОДИ (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
Общо приходи:	10 100 000	10 100 000	11 519 425
<i>Данъчни приходи</i>			
<i>Неданъчни приходи</i>	10 100 000	10 100 000	11 497 725
Приходи и доходи от собственост			
Държавни такси	10 100 000	10 100 000	11 497 725
Глоби, санкции и наказателни лихви			13 311
Приходи от концесии			
Други			8 389
<i>Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми</i>			

б) Отчет на разходите на АЯР по бюджетни програми в рамките на функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“

Приложение № 2а – Отчет на разходите по бюджета на ПРБ по области на политики/функционални области и бюджетни програми

Класификационен код*	РАЗХОДИ (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
	Общо разходи по бюджета на Агенцията за ядрено регулиране			
4600.01.00	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 233 000	8 635 871	8 347 686
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 233 000	8 635 871	8 347 686

* Класификационен код съгласно Решение № 891 на Министерския съвет от 2020 г.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. по функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“, бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“ за Агенцията за ядрено регулиране са определени разходи в размер на 8 233 000 лв. в т.ч. разходи за персонал 4 408 300 лв.

С Постановление № 127 от 29.04.2024 г. на Министерския съвет, на основание чл. 109, ал. 5 от Закона за публичните финанси, са одобрени допълнителни разходи по бюджета на Агенция за ядрено регулиране за 2024 г. в размер на 375 931 лв. за увеличение на възнагражденията на персонала. На основание постановлението са извършени промени по бюджета на АЯР, като са увеличени разходите за персонал с 375 931 лв. За промените е уведомен министъра на финансите с писмо № 02-00-98 от 07.05.2024 г.

С Постановление № 341 от 07.10.2024 г. на Министерския съвет, на основание чл. 109, ал. 5 от Закона за публичните финанси, са одобрени допълнителни разходи по

бюджета на Агенция за ядрено регулиране за 2024 г. в размер на 26 940 лв. за капиталови разходи. На основание постановлението са извършени промени по бюджета на АЯР, като са увеличени капиталовите разходи с 26 940 лв. За промените е уведомен министъра на финансите с писмо № 02-00-185 от 09.10.2024 г.

С Постановление № 388 от 07.11.2024 г. на Министерския съвет, на основание чл. 109, ал. 5 от Закона за публичните финанси, са извършени вътрешнокомпенсирани промени по бюджета на Агенция за ядрено регулиране за 2024 г. като са увеличени разходите за персонал за сметка на разходите за текуща издръжка с 300 000 лв. за увеличение на възнагражденията на персонала. За промените е уведомен министъра на финансите с писмо № 02-00-211 от 12.11.2024 г.

След извършените промени по бюджета на АЯР към 31.12.2024 г., по актуализиран уточнен план общият размер на разходите е 8 635 871 лв. в т.ч. разходи за персонал 5 084 231 лв. и капиталови разходи 26 940 лв.

Общият размер на отчетените разходи за 2024 г. възлиза на 8 347 686 лв., като са включени всички извършени разходи за текуща издръжка (разходи за материали и услуги, командировки в страната и чужбина, текущи ремонти, застраховки и др.) и разходите за ползвана експертна помощ, свързана с безопасността на ядрените съоръжения, радиационната защита, аварийното планиране.

През 2024 г. са отчетени общо 640 424 лв. разходи в областта на електронното управление и използваните информационни и комуникационни технологии.

в) Отчет на консолидираните разходи на АЯР по бюджетни програми в рамките на функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“

Приложение № 26 – Отчет на консолидираните разходи по бюджетните програми в рамките на съответните области на политики/функционални области

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджет и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджет и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджет и сметки за средства от ЕС
4600	на Агенцията за ядрено регулиране (изписва се наименованието на бюджетната организация) (в лева)	8 347 686	8 347 686	0	7 782 715	7 782 715	0	564 971	564 971	0
4600.01.00	Общо разходи на Агенцията за ядрено регулиране	8 347 686	8 347 686	0	7 782 715	7 782 715	0	564 971	564 971	0
4600.01.01	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 347 686	8 347 686	0	7 782 715	7 782 715	0	564 971	564 971	0
4600.01.01	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 347 686	8 347 686	0	7 782 715	7 782 715	0	564 971	564 971	0

г) **Финансиране на консолидираните разходи**

Приложение № 3 – Финансиране на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
Общо консолидирани разходи:	8 233 000	8 635 871	8 347 686
Общо финансиране:	8 233 000	8 635 871	8 347 686
Бюджет на ПРБ	8 233 000	8 635 871	8 347 686
Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:			
• Централен бюджет, в т.ч.:			
Държавни инвестиционни заеми			
• Сметки за средства от ЕС (СЕС на НФ и на ДФЗ)			
• Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор			
• Други програми и други донори по бюджета на ПРБ			
• Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма			
• Други, в т.ч. предоставени трансфери за други бюджети за сметка на планирани разходи по бюджета на ПРБ			

2. ПРЕГЛЕД НА НАСТЪПИЛИТЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД ПРОМЕНИ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ПО БЮДЖЕТА

Приложение № 4 – Преглед на настъпилите през отчетния период промени на показателите по бюджета

№ по ред	Наименование на акта	Нормативно основание	Мотиви	Наименование на бюджетните програми	Ефект върху бюджета (увеличение / намаление на разходите по програми)	Влияние върху показателите за изпълнение
	(ПМС/акт на министъра на финансите/акт на ПРБ)	(Чл. 109, 110, 112, 113 от ЗПФ, чл. 76, 78 и 106 от ЗДБРБ за 2021 г.)	(Дават се кратки аргументи за извършените промени)	(Бюджетни програми, които засяга актът; новосъздадени администрирани разходни параграфи - наименование и сума)	(Произтичащи от акта промени на показателите по бюджета, в лева (+/-))	(Произтичащо от акта въздействие върху целевите стойности на показателите за изпълнение, ако има такава)
1.	ПМС 127/29..04.2024 г.	Чл.109 от ЗПФ	Промените са извършени във връзка с ПМС 79 от 2024 г. за преодоляване на диспропорции във възнагажденията на персонала, включително за увеличаване на възнагажденията на персонала, считано от 1 януари 2024 г.	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	+375 931	не

2.	ПМС 341/07.10.2024 г.	Чл.109,от ЗПФ	На основание на постановлението са одобрени допълнителни разходи по бюджета на Агенция за ядрено регулиране за 2024 г. за капиталови разходи.	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	+26 940	не
----	--------------------------	---------------	---	---	---------	----

3. ПРЕГЛЕД НА НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ В ОРГАНИЗАЦИОННАТА СТРУКТУРА

Структурата на Агенция за ядрено регулиране е уредена с Устройствен правилник, в който е определена общата численост на персонала, организацията на работата и функциите на отделните звена. Администрацията на АЯР е организирана в рамките на една главна дирекция и четири дирекции, разпределени съответно в обща и специализирана администрация. На пряко подчинение на председателя са длъжностите: главен секретар, служител по сигурността на информацията и финансов контролор.

Председателят на АЯР, като независим специализиран орган на изпълнителната власт, се определя с решение на Министерски съвет и се назначава от министър-председателя. В рамките на компетентностите си, дадени му от ЗБИЯЕ, председателят на АЯР ръководи Агенцията през мандата си, подпомаган от двама заместник-председатели.

През 2024 г. Министерският съвет прие Постановление № 387 за изменение и допълнение на Устройствения правилник на Агенцията за ядрено регулиране, с което се цели оптимизиране дейността на Агенцията, чрез промени във функциите на дирекции.

Промените в Устройствения правилник допринасят за повишаване ефективността на Агенцията при изпълнение на нормативно заложените ѝ функции.

4. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „РЕГУЛАЦИЯ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“, БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „РЕГУЛИРАНЕ И КОНТРОЛ НА ЯДРЕНАТА БЕЗОПАСНОСТ И РАДИАЦИОННАТА ЗАЩИТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“

а) Описание на степента на изпълнение на заложените стратегически и оперативни цели, допринасящи за нейното постигане

Определените за АЯР стратегически цели са пряко свързани с основните дейности на АЯР, съгласно разпоредбите на ЗБИЯЕ. През 2024 година Агенцията е изпълнявала всичките си функции с цел постигане на набелязаните резултати.

Стратегическа цел 1 „Осигуряване на безопасното използване на ядрената енергия и източниците на йонизиращи лъчения“:

За изпълнение на тази цел АЯР осъществява лицензионна и инспекционна дейност, както и дейност по изготвяне на нормативни актове.

През целия период продължава изпълняване по систематичен начин на законоустановените функции по контрола върху ядрените съоръжения и обектите с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) чрез:

- Извършване на прегледи и оценки на безопасността;

- Издаване на разрешителни и лицензионни актове в съответствие с нормативните изисквания и целите на безопасност;
- Планиране и изпълнение на инспекционната дейност;
- Регистриране на несъответствия при осигуряване на безопасността и планиране на коригиращи действия;
- Прилагане на принудителни мерки при необходимост.

През 2024 г. от главна дирекция „Ядрена безопасност“ са изготвени 116 становища за преглед и оценка на безопасността и изпълнение на условия на издадени лицензии и разрешения. За периода са издадени 74 разрешителни и лицензионни актове, включително тяхното изменяне, в съответствие с нормативните изисквания и целите на безопасността в т.ч.:

- 1 бр. лицензия за експлоатация на съоръжение за добиване, производство, преработване, съхранение или манипулиране на ядрен материал;
- Изменение на 3 бр. лицензии за експлоатация на ядрени съоръжения – 2 бр. лицензии за експлоатация на ядрен енергиен блок на ядрена централа и 1 бр. лицензия за експлоатация на съоръжение за добиване, производство, преработване, съхранение или манипулиране на ядрен материал;
- 32 разрешения за извършване на промени, водещи до изменение на конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността на ядрените съоръжения и на вътрешните правила за осъществяване на дейностите, включващи документи, приложени към лицензиите за експлоатация на ядрените съоръжения;
- 1 разрешение за превоз на ядрен материал;
- 2 разрешения за транзитен превоз на ядрен материал, радиоактивни отпадъци, отработено гориво или други радиоактивни ;
- 25 удостоверения за правоспособност на оперативен персонал в ядрени съоръжения;
- 6 удостоверения за правоспособност на ръководен персонал в ядрени съоръжения;
- 4 удостоверения за правоспособност на квалифициран експерт по радиационна защита.

През отчетния период са изготвени две заповеди за отнемане на удостоверение за правоспособност на оперативен персонал.

Във връзка с постъпилото през 2023 г. заявление за издаване на разрешение по ЗБИЯЕ за поэтапен преход на блок 5 на АЕЦ „Козлодуй“ към експлоатация с ядрено гориво тип RWFA, произведено от Уестингхаус, беше възложена и изпълнена обществена поръчка с предмет „Експертиза на избрани отчети от анализа на безопасността за лицензиране на ядрено гориво за блок 5 на АЕЦ „Козлодуй“. Целта на поръчката беше подпомагане на Агенцията за ядрено регулиране от външни консултанти в процеса на регулаторен преглед на представените със заявлението документи и оценка на съответствието им с приложимите нормативни изисквания, със стандартите за безопасност на Международната агенция за атомна енергия и с добрите практики във водещите страни. В резултат на извършените експертизи в рамките на четирите обособени позиции, през м. февруари 2024 г. бяха получени отчетните документи, които бяха използвани в АЯР в процеса на взимане на решение за издаване на разрешение за експлоатация на 5 блок с новия тип ядрено гориво. Самото разрешение беше издадено от АЯР в края на м. април 2024 г.

Същевременно, във връзка с оценката на безопасността при експлоатация на реактора с два вида гориво в процеса на поетапен преход към гориво RWFA, през периода м. февруари – м. април 2024 г. беше възложена и изпълнена консултантска услуга с предмет „Оценка на приложимостта на корелацията за критичен топлинен поток, използвана в анализа на безопасността на ВВЕР-1000 при смесено зареждане на активната зона с ядрено гориво тип ТВСА и RWFA.“

През 2024 г. в съответствие с изискванията на чл. 20, ал. 4 от ЗБИЯЕ по отношение на лицензиите за експлоатация на ядрени съоръжения, в които се използва, манипулира или съхранява ядрен материал, е извършено следното:

- Изменена е лицензията за експлоатация на хранилище за отработено гориво с технология за съхранение под вода на АЕЦ „Козлодуй“;
- Изменена е лицензията за експлоатация на блок 5 на АЕЦ „Козлодуй“;
- Изменена е лицензията за експлоатация на блок 6 на АЕЦ „Козлодуй“;
- Изменена е лицензията за експлоатация на хранилище за сухо съхранение на отработено ядрено гориво на АЕЦ „Козлодуй“;
- Издадена е обща лицензия за извеждане от експлоатация на блокове 1 и 2 АЕЦ „Козлодуй“.

През 2024 г. от дирекция «Радиационна защита» са издадени:

- 245 лицензии за дейности с ИЙЛ;
- 406 разрешения за дейности с ИЙЛ;
- 178 заповеди за изменение на лицензии и разрешения за дейности с ИЙЛ;
- 30 заповеди за прекратяване на лицензии за дейности с ИЙЛ;
- 38 удостоверения за регистрация за работа с ИЙЛ;
- 51 заповеди за освобождаване от регулиране на материали и радиоактивни вещества, свързани с осъществяване на дейности съгласно издадени лицензии или разрешения.

През същия период са:

- обработени и заверени 91 декларации по Регламент 1493/93;
- обработени и вписани в регистъра 144 уведомления за дейности с ИЙЛ;
- изготвени 58 становища, свързани с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, издадени съгласно Процедура за реагиране при разкриване на незаконен пренос/превоз на ядрен материал, радиоактивни вещества или радиоактивни източници в зоните на международните летища, пристанища и граничните контролно-пропускателни пунктове на Република България (Утвърдена със заповед рег. № 8121з-162/11.02.2020 г. на главния секретар на МВР, изменена и допълнена със заповед № 8121з-295/14.03.2022 г.)

През отчетния период са определени 8 комисии за въвеждане в експлоатация на обекти с ИЙЛ. Изготвени са 145 протокола от извършени проверки в обекти с ИЙЛ и ядрени съоръжения. Въз основа на извършен регулаторен преглед са изготвени 1071 доклада и 68 становища.

През целия отчетен период продължи подготовката за актуализиране на нормативните документи в съответствие с Декларацията за политиките на АЯР, развитието на международните стандарти по безопасност, Европейското законодателство и промените в националното законодателство. Продължи и прегледа, разработването и актуализирането на регулиращи ръководства. Разработени са Ръководство за зонироване на територии и помещения, класификация на работни места и режими на достъп в ядрени съоръжения и обекти с ИЙЛ, Ръководство за радиационна защита при дейности с открити източници и Регулиращо ръководство „Вероятностни анализи на безопасността на ядрени централи“.

Не на последно място през целия отчетен период продължава да се поддържа ефективна система за аварийна готовност и реагиране в случай на ядрена или радиационна авария. В края на м. юни служители на агенцията взеха участие в “Национално пълномащабно учение „Защита-2024“.

Цел 2. Ефективно сътрудничество с органите, регулиращи ядрената безопасност и радиационната защита в други държави.

През 2024 г. бе подписано Споразумение между АЯР и Службата за радиационна инспекция и контрол на Република Кипър за оперативно уведомяване при ядрена авария и сътрудничество в областта на регулирането на ядрената безопасност и радиационна защита.

През м. юли посещение в България направи делегация на Националната агенция за ядрена енергия (РАА) на Полша, начело с нейния президент г-н Анджей Гловацки.

Продължи реализацията на стратегическото партньорство между АЯР и Комисията за ядрено регулиране на САЩ, като приоритет бе даден на развитието на административен капацитет в АЯР във връзка с подготовката за лицензиране на технологията AP-1000 в рамките на плановете за изграждането на нови мощности на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ с тази технология. Експерти от АЯР участваха в обучителни курсове по AP-1000 в Техническия тренировъчен център на Комисията за ядрено регулиране на САЩ в Чатануга, Тенеси и в съвместен курс във Варшава, организиран със съдействието на полския ядрен регулатор.

През м. август в София на посещение в АЯР бе американска делегация, водена от комисар Дейвид Райт от Комисията за ядрено регулиране на САЩ.

Стратегическа цел 3 „Укрепване доверието на обществото в дейността на Агенцията за ядрено регулиране“

За изпълнение на тази цел АЯР провежда политика на публичност и откритост и редовно информира обществеността по важни проблеми от областта на ядрената безопасност и радиационната защита.

Главен приоритет на АЯР е осигуряването на ядрена безопасност и радиационна защита. В изпълнение на своята дейност регулаторът следва принципите за независимост, обоснованост и открит диалог с всички заинтересовани страни. Убеждението на Агенцията е, че свободният достъп на обществеността до информация, свързана с безопасността, укрепва доверието на обществото в ядрената енергетика и регулиращия орган.

АЯР се стреми да е в крак със съвременните тенденции в областта на публичните комуникации като прилага най-добрите международни практики в областта. В АЯР се прилага комуникационна политика, чиято основна цел е да организира комуникацията по начин, който прави националният регулатор разпознаваем, търсен и достоверен източник на точна и актуална информация. Комуникационната политика обхваща дългосрочните процеси за изграждане на обществено доверие и позитивно отношение към дейността на Агенцията чрез пълноценен диалог с всички заинтересовани страни, в това число медиите, институциите и гражданите. В изпълнение на тази стратегическа цел през 2024 г. Агенцията за ядрено регулиране възложи на „Екзакта Рисърч Груп“ ЕООД да проведе социологическо проучване, чиято цел беше да оцени разпознаваемостта на Агенцията сред нейните публики и да събере информация за публичния образ на регулатора. В комуникационния план е заложено такива социологически проучвания да се провеждат периодично като метод за оценка на изпълнението на комуникационната политика на АЯР. Резултатите и изводите от проведеното социологическо проучване ще бъдат използвани при подготовката на новия комуникационен план на Агенцията.

Основните комуникационни канали, които АЯР използва в общуването си със заинтересованите страни са официалната интернет страница и профилите на регулатора в социалните медии – Facebook страница и активен профил в професионалната социална мрежа LinkedIn. Отражават се важни събития, които имат отношение към ядрената и радиационната безопасност на дейностите и съоръженията, както и към дейността на АЯР. През 2024 г. на интернет страницата на регулиращия орган, както и в профилите му в социалните мрежи са публикувани новини, актуални информации и проекти на нормативни

документи. Отразени са важни събития, които имат отношение към ядрената и радиационната безопасност на дейностите и съоръженията, както и към работата на Агенцията.

В началото на годината АЯР организира традиционната си годишна пресконференция, на която председателят на Агенцията представи основните аспекти от дейността на регулатора през изминалата година. През 2024 г. беше свикан брифинг във връзка с издаването на разрешение за поетапен преход към нов тип ядрено гориво на блок 5 на АЕЦ „Козлодуй“. От 2023 г. АЯР възобнови организирането на ежегодни семинари с журналисти. По време на тези събития представителите на медиите имат възможност да се запознаят подробно с информацията по дадена тема, да посетят ядрени съоръжения и да се срещнат с ръководството на регулатора, за да обсъдят важни за обществото теми.

Ежегодно се подготвя и отпечатва Годишен доклад за състоянието на ядрената безопасност и радиационната защита при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и при управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво. Докладът се разпространява до заинтересованите страни, в това число се публикува и на интернет страницата на Агенцията.

Представители на АЯР редовно вземат участие в кариерни форуми и изложения, организирани от висши училища. По този начин Агенцията запознава с дейността си учащите се в специалности, свързани с ядрената енергетика, и утвърждава образа си на привлекателен работодател.

През септември 2024 се проведе и Първото училище по ядрено регулиране. То беше организирано от АЯР в партньорство с Центъра за ядрени компетенции – Козлодуй. Регулаторното училище е инициатива за обучение, която дава възможност за придобиване на теоретични и практически знания. Обратната връзка за проведението се мероприятие е много добра и амбицията на АЯР е то да се превърне в постоянен форум за популяризиране на ядрените регулаторни дейности сред млади професионалисти и българските студенти.

Стратегическа цел 4 “Поддържане и непрекъснато повишаване на административния капацитет в Агенцията за ядрено регулиране“

Едно от най-съществените изисквания, заложили както в националното законодателство, така и в международните конвенции и законодателството на Европейския съюз, е осигуряването и поддържането на необходимия човешки ресурс с подходящо образование и квалификация в областта на ядрената безопасност и радиационната защита.

Въпреки затруднената обстановка на пазара на труда в ядрената сфера, ръководството на АЯР продължава да се стреми да осигури нужния административен капацитет, необходим за обезпечаване на регулаторните функции на Агенцията. Над 90% от всички, работещи в АЯР, са с висше образование. Повече от половината служители на агенцията притежават ранг, по-висок от минимално изискуемия за заемане на длъжността, като средният професионален опит в специализираната администрация е над 20 години.

В АЯР се провежда специализирано обучение за поддържане и повишаване на квалификацията на служителите, включително придобиване на допълнителни знания и умения за качествено изпълнение на служебните им задължения. Прилага се систематичен подход към обучението, базиран на международно призната методология.

Съгласно утвърдената от председателя на АЯР процедура за обучението на служителите се провеждат следните обучения:

- Първоначално обучение – петима новоназначени служители са преминали такова обучение през 2024 г.;
- Поддържащо обучение – провежда се под формата на лекции съгласно утвърден годишен план за специализирано обучение. За отчетния период са проведени 12 обучения;

- Обучения, организирани от ИПА – през 2024 г. десет служители са преминали ел. курс на обучение, а тридесет служители са участвали в двадесет присъствени курса за обучение;
- Обучения, организирани от други организации в страната – през 2024 г. един служител е преминал курс за Системи за управление на дейностите в ядрената енергетика, един служител и преминал курс за Специализирано обучение в АЕЦ „Козлодуй“, четирима служители са преминали курс за Обучение за вътрешни одитори съгласно изискванията на ISO/IEC 27001:2022, а деветнадесет служители са преминали обучение по английски език;
- Обучения, организирани от международни и други организации извън страната - за отчетния период петнадесет служители са участвали в шестнадесет обучения: девет служители са участвали в тринадесет обучения, организирани от МААЕ, осем служители участвали в две обучения организирани от американския ядрен регулатор (едното, от които съвместно с Полския ядрен регулатор) и един служител е участвал в едно обучение организирано от ЕК;
- Обучение на аварийния екип на АЯР – през 2024 г. са проведени три обучение на аварийния екип.

Дейностите, свързани с управление на знанията, които включват запазване на натрупания експертен опит и предаването му на по-младите експерти са от първостепенно значение за Агенцията. През отчетния период продължи разширяването на съществуващата база данни, съдържаща отчети, презентации, курсове от обучения и други материали от различни национални и международни мероприятия, като е осигурен свободен достъп на всички служители до тях, както и до всички обучения, проведени съгласно Годишния план за специализирано обучение. В Агенцията е изградена цялостна цифрова Система за управление на знанията (СУЗ). СУЗ е структуриран, цифров портал съдържащ актуална и важна за дейността на АЯР информация. Системата предоставя на служителите възможност за достъп до различни видове категоризирани ресурси, вкл. материали от обучения, семинари, работни срещи и командировки, доклади и др. Всеки служител има създаден квалификационен, дигитален профил съдържащ данни за професионалното му развитие в АЯР, в т.ч. преминалите обучения и курсове, получените сертификати и др.

Стратегическа цел 5 „Непрекъснато усъвършенстване на предоставяните от Агенцията за ядрено регулиране административни услуги на граждани и юридически лица.

За изпълнение на тази цел АЯР въвежда различни елементи на електронно управление в дейността си с оглед облекчаване на гражданите и юридическите лица при ползване на административни услуги. През отчетния период действащите в АЯР публични регистри са поддържани в актуално състояние. С цел повишаване качеството на административните услуги е осигурен бърз достъп до заявленията за административни услуги, който се осъществява през Единния портал за електронни административни услуги, поддържан от Министерство на електронното управление.

б) Отговорност за изпълнение на целите по функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“

Държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво се осъществява от председателя на Агенцията за ядрено регулиране, който е независим специализиран орган на изпълнителната власт и има компетентност, определена със закон.

в) Преглед на настъпили промени на нормативната уредба през отчетния период

През първото полугодие на 2024 г. е изменен ЗБИЯЕ (ДВ бр.27 от 29.03.2024г.). Въведени са безсрочни лицензии за определени видове ядрени съоръжения /в които се използва, манипулира или съхранява ядрен материал/. Провеждането на периодичен преглед на безопасността е фундаментално изискване на Директивата за ядрената безопасност, конвенциите в областта на безопасното използване на ядрената енергия и стандартите на МААЕ. С въвеждането на безсрочните лицензии се запазва изискването за извършване на ППБ на всеки 10 години, но в рамките на действащата лицензия. Регламентира се отнемане на лицензията при неуспешен или непроведен периодичен преглед на безопасността. В Преходните и заключителни разпоредби на закона е предвидено да се актуализират подзаконовите нормативни актове, издадени за прилагане му, в срок от една година от влизането в сила на изменението.

г) Продукти/услуги, предоставяни по бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“

Издаване на лицензии и разрешения

В съответствие със ЗБИЯЕ са въведени 5 регулаторни режима:

- издаване на лицензии;
- издаване на разрешения;
- издаване на удостоверения за регистрация;
- издаване на удостоверения за правоспособност;
- уведомление за дейности по чл. 56, ал. 2 от ЗБИЯЕ.

Разграничителният критерий между издаването на лицензии и на разрешения е свързан с предмета на правно регулиране: разрешение се издава за еднократна дейност в конкретен случай (например разрешение за извеждане от експлоатация на обект с радиоактивни вещества), лицензия се издава за многократно повтаряща се дейност, която се извършва по време на срока на валидност на лицензията (например лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение).

Редът за издаване на лицензии за дейностите по чл. 15, ал. 3, разрешения за дейностите по чл. 15, ал. 4 и удостоверения за правоспособност по чл. 15, ал. 5 от ЗБИЯЕ е регламентиран в Наредбата за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия и в Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия.

Редът за извършване на уведомление и за издаване на удостоверения за регистрация за дейности с ИЙЛ по чл. 56, ал. 2 и 3 от ЗБИЯЕ е регламентиран в Наредбата за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия и в Наредбата за радиационна защита при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди.

Оценки и анализи на безопасността и експертизи

Решението за издаване, изменение, подновяване, прекратяване и отнемане на лицензии и разрешения по ЗБИЯЕ се взема на основата на резултатите от извършен регулаторен преглед и оценка за съответствие с изискванията за безопасност. Изискванията, нормите и критериите за ядрена безопасност и радиационна защита са определени с наредбите по чл. 26, ал. 2 от ЗБИЯЕ. В случаите, когато представените документи съдържат информация, за оценката на която се изискват специални знания,

председателят на АЯР може да възложи прегледа и оценката на тези документи на външни консултанти (експертни инженерингови организации).

Редът за извършване на преглед и оценка на безопасността е определен с вътрешните правила на АЯР, описващи практическите стъпки за изпълнение. В процеса на оценката, при възникнала необходимост и по решение на председателя на агенцията, може допълнително да се извърши:

- инспекция на площадката на съоръжението, обект на заявената дейност;
- използване на външни консултанти (експертизи по договор);
- подпомагане на процеса на взимане на решение от консултативните съвети.

Периодични оценки и анализи

Текуща (периодична) проверка и оценка на спазването на изискванията за ядрена безопасност и радиационна защита се извършва чрез преглед и оценка на отчетите на лицензианта/ притежателя на разрешение за експлоатационни параметри, за експлоатационни събития и чрез инспекции на място за установяване на съответствието с изискванията за безопасна експлоатация. В АЯР се преглеждат и оценяват представяните от лицензианта/ притежателя на разрешение отчети, отнасящи се за:

- изпълнение на специфични условия, напр. програми, резултати от изпитания, инспекции на компоненти, ремонт;
- анализ на експлоатационни събития;
- месечни, тримесечни, годишни периодични отчети;
- изпълнение на принудителни мерки и предписания на инспекторите по контрола.

Съгласно действащото законодателство (Чл. 19, ал. 1, т. 8 на ЗБИЯЕ) изискванията за предоставяне на информация от лицензианта и титуляря на разрешение на АЯР, включително изискванията за задължително уведомяване на агенцията в случай на събитие, инцидент или авария, се определят с Наредбата за условията и реда за уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране за събития в ядрени съоръжения и обекти с ИЙЛ. В тази наредба са определени случаите за уведомяване на регулиращия орган при нарушения на изискванията по ядрена безопасност и радиационна защита, свързани с управлението на ядрен материал; при експлоатацията на ядрени съоръжения и при стопанисване или използване на радиоактивни вещества или други ИЙЛ. Всички доклади за експлоатационни събития в АЕЦ “Козлодуй” се преглеждат и оценяват от инспекторите на АЯР. При необходимост се изисква допълнителна информация или провеждането на допълнителни анализи и експертизи с оглед изясняването на коренните причини на конкретното събитие.

Инспекционна дейност

При планиране на инспекционните дейности се отчитат експлоатационните състояния на ядрените съоръжения и обектите с ИЙЛ, резултатите от предишния контрол и планираните модификации, т.е. осигурява се обвързване с планираните дейности на операторите.

Изпълнението на действащите нормативни актове по ядрена безопасност и радиационна защита и условията на издадените от председателя на АЯР разрешения се гарантира със санкции (имуществени санкции и глоби) и принудителни административни мерки, налагани от председателя на АЯР. За извършени нарушения на нормативни актове се издават актове за установяване на нарушенията и наказателни постановления.

За предотвратяване и преустановяване на административните нарушения, както и за предотвратяване и отстраняване на последиците от тях, председателят на агенцията налага принудителни административни мерки. Във връзка с нарушаване на чл.16, ал.1 от ЗБИЯЕ, е съставено едно наказателно постановление, по което наложената глоба е платена.

Международни дейности

Съгласно ЗБИЯЕ, АЯР изпълнява международните задължения на Р. България в областта на безопасността при използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво. Това се изпълнява основно по следните направления:

- МААЕ – процедури по национални доклади по Конвенции на МААЕ, участие във Годишната конференция, Комитети и работни групи, технически проекти, експертни мисии;
- Европейски съюз – Група на европейските регулатори ENSREG;
- Агенция за ядрена енергия към ОИСП – участие в комитети и работни групи;
- Международни организации – Асоциация на западноевропейските ядрени регулатори WENRA, Асоциация на европейските органи по радиационна защита HERCA, Форум на регулиращите органи на страните, експлоатиращи реактори ВВЕР и др.
- Научно-изследователска дейност – представителство на Република България в Обединения институт за ядрени изследвания - Дубна.

От 17 до 29 ноември 2024 г. се проведе партньорска проверка (IRRS мисия) на МААЕ за преглед на регулаторната дейност на България в областта на ядрената безопасност, радиационната защита и управлението на радиоактивни отпадъци, в която участваха 16 експерти от 15 държави-членки на МААЕ. Мисията установи, че България има всеобхватна и стабилна регулаторна рамка за ядрена и радиационна безопасност в съответствие със стандартите за безопасност на МААЕ.

д) Отчет на показателите за изпълнение на бюджетната програма

Приложение № 6 – Отчет на показателите за изпълнение по бюджетните програми

4600.01.01 Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	Мерна единица	Целева стойност	Отчет
<i>Показатели за изпълнение</i>			
1. По цел 1 „Развитие на нормативната уредба по безопасно използване на ядрената енергия“ – показател – разработени проекти за изменение и допълнение на нормативни актове и регулиращи ръководства по прилагането им	брой	3	3
2. По цел 2 „Поддържане на публични регистри на ползвателите на административни услуги, предоставяни от АЯР“ – показател – поддържане в актуално състояние на публичните регистри	брой	9	9
3. По цел 3 „Осигуряване спазването на нормативните изисквания, условията на издадените лицензии и разрешения и прилагане на добри практики“ – показател – Осъществени инспекции на обекти	брой	83	173

- кратко описание на показателите за изпълнение

По цел 1 „Развитие на нормативната уредба по безопасно използване на ядрената енергия“ :

През отчетния период са разработени Ръководство за зонирание на територии и помещения, класификация на работни места и режими на достъп в ядрени съоръжения и обекти с ИЙЛ, Ръководство за радиационна защита при дейности с открити източници и Регулиращо ръководство „Вероятностни анализи на безопасността на ядрени централи“.

По цел 2 „Поддържане на публични регистри на ползвателите на административни услуги, предоставяни от АЯР“ – В АЯР са създадени следните девет публични регистри, които са в актуално състояние през отчетния период:

- Публичен регистър на издадени удостоверения за правоспособност на лица, които осъществяват дейности, свързани с осигуряване и/или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита в ядрени съоръжения;
- Публичен регистър на издадени удостоверения за правоспособност за квалифицирани експерти по радиационна защита;
- Публичен регистър на издадени лицензии за дейности с ИЙЛ;
- Публичен регистър на издадени разрешения за дейности с ИЙЛ;
- Публичен регистър на издадени лицензии за специализирано обучение;
- Публичен регистър на издадени лицензии за експлоатация и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения;
- Публичен регистър на издадени разрешения за ядрени съоръжения;
- Публичен регистър на издадени удостоверения за регистрация;
- Публичен регистър на подадени уведомления.

По цел 3 „Осигуряване спазването на нормативните изисквания, условията на издадените лицензии и разрешения и прилагане на добри практики“

През отчетния период са извършени 173 бр. инспекции - 20 от главна дирекция „Ядрена Безопасност“ и 153 от дирекция „Радиационна защита“.

- източници на информацията за данните по показателите за изпълнение

Показателите за изпълнение на заложените основни цели са на база текущата година – инспекционен план, годишни цели и др. Ползвани са данни от Системата за електронни услуги на АЯР и от публичните регистри.

е) описание на факторите и причините, оказали въздействие върху непостигането на планираните/заявените целеви стойности

За периода, при изпълнението на поставените цели не са идентифицирани фактори и причини, влияещи върху неизпълнението им.

ж) Отчет на разходите по бюджетните програми с разпределение на ведомствени и администрирани разходи

Приложение № 7 – Отчет на разходите по бюджетните програми с разпределение по ведомствени и администрирани разходи

№	4600.01.01 Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“ (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
I.	Общо ведомствени разходи:	8 233 000	8 635 871	8 347 686
	Персонал	4 408 300	5 084 231	4 979 143
	Издръжка	3 824 700	3 524 700	3 341 877
	Капиталови разходи		26 940	26 666
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	7 662 300	8 065 171	7 782 715
	Персонал	4 374 900	5 084 231	4 979 143
	Издръжка	3 254 000	2 954 000	2 776 906
	Капиталови разходи		26 940	26 666
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС			
	Персонал			
	Издръжка			
	Капиталови разходи			
	<i>Администрирани разходни показатели **</i>			
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета			
	1. Членски внос за участие на Република България в Международната агенция за атомна енергия	570 700	570 700	564 971
	2. (вкл. новосъздадени администрирани разходни параграфи в резултат на приет акт по чл. 76 от ЗДБРБ за 2021 г.)			
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС			
	1.			
	2.			
	Общо администрирани разходи (II+III):	570 700	570 700	564 971
	Общо разходи по бюджета (I.1+II):	8 233 000	8 635 871	8 347 686
	Общо разходи (I+II+III):	8 233 000	8 635 871	8 347 686
	Численост на щатния персонал	114	114	101
	Численост на извънщатния персонал	7	7	5

**Справка за разходите по области на политики/функционални области и бюджетни програми,
утвърдени със ЗДБРБ за 2024 г. към 31.12. 2024 г. по бюджета на Агенция за ядрено
регулиране**

№	Наименование на областта на политика/функционалната област/бюджетната програма	Разходи (в хил. лв.)		
		Закон	Уточнен план	Отчет
1.	Функционална област „Регулация на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 233 000	8 635 871	8 347 686
	Бюджетна програма „Регулиране и контрол на ядрената безопасност и радиационната защита на Република България“	8 233 000	8 635 871	8 347 686

ЦАНКО БАЧИЙСКИ

Председател на
Агенция за ядрено регулиране